

לקוטי תורה • וזאת הברכה • מאמר 1

ואתה מרבבות קדש

ובא מרבבות קודש

התורה מושרשת בבחינת "רבבות", שלמעלה בהרבה מן ה"מאה" שמחיה את העולמות. לכן בכוחם של התורה והמצוות להמשיך אור אלוקי עמוק ביותר אל תוך דברים גשמיים; אולם לעת עתה הוא מתגלה רק בבחינת "ועשה" — אחוריים, ולמעלה גם מן הרבבות נמצא מי שהוא למעלה ממספר

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

likkuteitorah.com/he/likkutei-torah/vezos-haberachah/1/

הנקודה

התורה מושרשת בבחינת "רכבות", שלמעלה בהרכבה מן ה"מאה" שמחיה את העולמות. לכן בכוחם של התורה והמצוות להמשיך אור אלוקי עמוק ביותר אל תוך דברים גשמיים; אולם לעת עתה הוא מתגלה רק בבחינת "ועשה" – אחוריים, ולמעלה גם מן הרכבות נמצא מי שהוא למעלה ממספר.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר מבאר את הפסוק "ובא מרכבות קודש" באמצעות מדרג של מספרים: אחדות, עשרות, מאות, אלפים ורכבות – המספר הגבוה ביותר שיש לו שם בפני עצמו. כל מדרגה מקבלת רק עשירית מן המדרגה שמעליה. שנות חייה של שרה – שבע, עשרים ומאה שנה – מקבילות למדרג הספירות: המדות הן יחידות, חכמה ובינה הן עשרות, וכתר הוא מאה. למעלה מן השכל נמצא הרצון, שרמזו במילה "נוצר" שבפסוק "נוצר חסד לאלפים", והוא בחינת אלפים; והארת התענוג היא בחינת רכבות. מלכות, "שרה", מחיה את כל העולמות מבחינת מאה, שנמשכת באמצעות מאה הברכות בכל יום. התורה, לעומת זאת, באה מבחינת רכבות, ולכן באמצעות התורה והמצוות מגיע הייחוד הפנימי של חכמה ובינה, המושרש באין סוף עצמו, גם אל סוכה ותפילין. ואף על פי כן, לעת עתה גילוי זה הוא רק בבחינת "ועשה" – בלשון ארמית, "אחוריים", בדומה לשיער; הטעמים הפנימיים של התורה, "נשיקות פיהו", ממתנים לעתיד לבוא. שלוש המדרגות של ברכה, קדושה וייחוד מתקדמות לפי הסולם הזה, ולמעלה גם מרכבות הקודש נמצא "אות ברכבותיו": ה', אחד אך לא במספר.

מבנה

1	מדרג המספרים	¶1-2
מיחידות ועד רכבות, שכל מדרגה היא עשירית מן הבאה אחריה; שבע, עשרים ומאה שנותיה של שרה כנגד המדות, השכל ומה שלמעלה ממנו.		
2	הנפש והרצון	¶3-4
חמש מדרגות הנפש מקבילות לחמש המדרגות; רצון שלמעלה מטעם ודעת ותשוקה שיש בה תענוג; "נוצר" כרצון וכבחינת "אלפים".		
3	התענוג כרכבה; שרה כמלכות	¶5-6
הארת התענוג היא בחינת "רכבה"; מלכות מתפשטת משרי לשרה דרך בחינת "מאה", הנמשכת באמצעות מאה הברכות, ואילו התורה מושרשת ברכבות.		
4	מרכבות קודש אל הגשמיות	¶7
מכיוון שמקורה גבוה כל כך, התורה ממשיכה את הייחוד הפנימי של חכמה ובינה אל המצוות הגשמיות; לעת עתה היא מתגלה רק בבחינת "ועשה", אחוריים.		
5	ברכה, קדושה, ייחוד והאחד שלמעלה ממספר	¶8-9
"נשיקות" העתיד של פנימיות התורה; ברכה, קדושה וייחוד כמדרגות הולכות ועולות; "אות ברכבותיו" כקדושתו של ה' שלמעלה ממספר.		

אִיִּיק בְּכִיִּירָאִיִּיק בְּכִיִּיר

חלוקת אותיות האלִיף־בִּיִּית לפי מדרגות המספר (1, 10, 100; 2, 20, 200), המראה שכל מדרגה מספרית משקפת את זו שמתחתיה ברמה גבוהה יותר.

עִשִּׁירִית עִשִּׁירִית

העיקרון שלפיו מדרגה נמוכה מקבלת רק עשירית מן המדרגה שמעליה, כשם שמדה שואבת רק חלק קטן מן השכל.

רִצּוֹן וְחַפְּצֵי רִצּוֹן וְחַפֵּץ

שתי שכבות של הרצון העליון: רצון שלמעלה מטעם ודעת, וחפץ שיש בו טעם ותענוג.

רַבְּבוֹת קוֹדֶשׁ רַבְּבוֹת קוֹדֶשׁ

המדרגה הגבוהה ביותר שיש לה שם, הארת התענוג העליון, שבה מושרשת התורה, למעלה בהרבה מן ה"מאה" שמחיה את העולמות.

אֲחֻרָּיִים אֲחֻרָּיִים

הצד החיצוני של גילוי; הגילוי הנוכחי של התורה נקרא "ועשה", לשון ארמית, אחריים, ואילו טעמיה הפנימיים יתגלו לעתיד לבוא.

בְּרַכָּה, קְדוּשָׁה, יִיחוד בְּרַכָּה קְדוּשָׁה יחוד

שלוש מדרגות הולכות ועולות של המשכה: חיות לעולמות (המאה), אור מקיף באמצעות המצוות (רבבות קודש), וגילוי פנימי של האחד שלמעלה ממספר.

אֶחָד אֶךְ לֹא בְּמִסְפָּר אֶחָד וְלֹא בְּחֻשְׁבָּן

אחדותו של ה' שלמעלה מכל מניין; לגביה הרבבות והיחידות שוות.

קטע 1 • 11-2

מדרג המספרים

1 ואתה מרכבות קדש.^{1,2} כי הנה יש יחידות עשירות מאות כו'. אי"ק בכ"ר³ כמ"ש בספר שערי אורה להרי"ג שער א' בענין מעשר ומעשר מן המעשר כו'.

"והוא בא מרכבות קודש". שהרי יש יחידות, עשרות, מאות וכו'. [זהו הסדר של] אי"ק בכ"ר, כמובא בספר שערי אורה לר' יוסף גייקטיליה, שער א', בענין מעשר ומעשר מן המעשר וכו'.

המאמר נפתח בברכת משה: "והוא בא מרכבות קודש" (דברים לג, ב), ומציג תחילה סולם מספרים: יחידות, עשרות, מאות, אלפים ורכבות. אי"ק בכ"ר הוא חלוקה קבלית של אותיות עבריות לפי מדרגות: א, י, ק הן 1, 10, 100; ב, כ, ר הן 2, 20, 200. שערי אורה משתמש בכך, בין השאר, בענין מעשר הלויים ו"מעשר מן המעשר", כדי להראות שכל מדרגה היא עשירית מן המדרגה שמעליה.

ובענין מאה אדני כסף כו' ע"ש. והמספר הגדול הוא רבה כמ"ש היי לאלפי רבבה⁴ וכתוב ומאה מכם רבבה ירדפו⁵ שאין מספר למעלה הימנו בלה"ק כי מה שהוא יותר מרבבה אין לו שם בפ"ע בתורה כ"א ובענין מאה אדני כסף וכו', עיינו שם. והמספר הגדול הוא רבבה, כמו שכתוב: "היי לאלפי רבבה", וכתוב: "ומאה מכם רבבה ירדפו". אין מספר גבוה ממנו בלשון הקודש, משום שלכל מספר שמעבר לרבבה אין שם משלו בתורה, אלא

מאה אדני הכסף של המשכן הם דוגמה נוספת שמביא שערי אורה. הטענה המרכזית היא שרבבה, כלומר עשרת אלפים, היא המספר הגבוה ביותר שיש לו שם משלו בעברית המקראית, כפי שעולה משני הפסוקים שבהם היא מופיעה כמספר גדול

שנק' כך וכך אלפים או כך וכך רבוא וכמ"ש רבבות אלפי ישראל⁶ וכתוב הרבה משתים עשרה רבו אדם⁷ (ביונה סס"י ד') ולכן מצינו במשנה רפ"ז דברכות בשלשה מהו אומר וכו' עד ברבוא מהו אומר כו'.

שקוראים לו כך וכך אלפים או כך וכך רבוא, כמו שכתוב: "רבבות אלפי ישראל", וכתוב: "הרבה משתים עשרה רבו אדם". (ביונה, סוף פרק ד'). לכן מצאנו במשנה, בתחילת פרק ז' בברכות: "בשלשה מהו אומר" וכו', עד "ברבוא מהו אומר" וכו'.

מעבר לעשרת אלפים, התורה מונה רק בכפולות: "רבבות אלפי ישראל", "שתיים עשרה רבו". גם המשנה, העוסקת בזימון לברכת המזון, מגיעה בסולם הניסוחים שלה רק עד קבוצה של רבבה, וכך מאשרת שרבבה היא המדרגה המספרית העליונה

והנה כתיב ויהיו חיי שרה מאה שנה⁸ ועשרים שנה ושבע שנים שבע הוא בחינת שבע מדות העליונות שבפסוק לך ה' הגדולה כו'

והנה כתוב: "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים". שבע היא בחינת שבע המדות העליונות שבפסוק "לך ה' הגדולה", וכו'.

אדמו"ר הזקן עובר למיפוי המספרים אל הספירות, באמצעות הפסוק על שנות חייה של שרה: מאה, עשרים ושבע. השבע הן שבע המדות — חסד, גבורה, תפארת וכו' — המנויות בשבח דוד: "לך ה' הגדולה", כלומר חסד, "והגבורה", "והתפארת", ועד "והממלכה", מלכות

עד הממלכה כו' שהמדות הם בבחי' התחלקות המדרגות זו מזו שהרי החסד והגבורה הם מדות נגדיים

עד "הממלכה" וכו'. המדות מובחנות זו מזו, שכן חסד וגבורה הן מדות מנוגדות

המדות נבדלות זו מזו, ואף עשויות להיות מנוגדות: חסד משפיע ונותן, ואילו גבורה עוצרת ומצמצמת

ולכן נאמר בהם שנים לשון רבים משא"כ חו"ב נאמר עליהם עשרים שנה לשון יחיד כי הם תרין ריעין דלא מתפרשין⁹ כמו עד"מ באדם כשמבין ההלכה ע"י כח השכל שבו ממילא נכלל בזה חכמה ובינה.

לכן נאמר עליהם "שנים" בלשון רבים, ואילו על חכמה ובינה נאמר "עשרים שנה" בלשון יחיד, כי הן "תרין ריעין דלא מתפרשין" — שני רעים שאינם נפרדים. למשל, אצל האדם: כאשר הוא מבין הלכה באמצעות כוח השכל שבו, חכמה ובינה כלולות בכך ממילא.

לכן שנות שבע המדות נאמרות בלשון רבים — "שנים" — משום שהמדות נותרות נפרדות זו מזו. לעומת זאת, בעשרים, המייצגים את חכמה ובינה, נאמר "שנה" בלשון יחיד, משום שהזוהר מכנה אותן "תרין ריעין דלא מתפרשין". בכל פעם שאדם מבין עניין, נקודת ההברקה והפיתוח שלה פועלים יחד.

ועיין בזהר פ' חיי שרה¹⁰ (דקכ"ג ע"א). והנה עכ"פ מובן מזה שהמדות כל מדה היא רק בחי' יחידית.

ועיינו בזוהר, פרשת חיי שרה (דף קכ"ג ע"א). מכל מקום, מובן מכאן שכל אחת מן המדות היא בחינת יחידה.

לאחר שהוא מציין את הזוהר בפרשת חיי שרה כמקור לקריאה זו, אדמו"ר הזקן מסיק תחילה שכל אחת מן המדות נחשבת "יחידה"

שהרי שבע מדות שבפסוק נקי שבע שנים אי"כ כל מדה היא נמנית רק לבחי' א'.

שהרי שבע המדות שבפסוק נקראות "שבע שנים"; אם כן, כל מדה נמנית כבחינה אחת בלבד.

ההוכחה היא ששבע המדות הן "שבע שנים" — שנה אחת לכל מדה — ולכן כל מדה היא יחידה אחת.

משא"כ השכל הוא בחי' עשירית שהרי חו"ב נקי עשרים שנה והטעם הוא כי כדי שיהיה גילוי המדות מהשכל אי"א שיומשך האור מכל השכל בהמדה כי אם רק מבחי' עשירית שבשכל.^{11, 12, 13, 14}

לעומת זאת, השכל הוא בחינת עשרות, שהרי חכמה ובינה נקראות "עשרים שנה". הטעם לכך הוא שכדי שהמדות יתגלו מן השכל, אי אפשר שאור השכל כולו יימשך אל המדה, אלא רק הבחינה העשירית שבשכל.

השכל, לעומת זאת, שייך למדרגת "עשרות", שהרי חכמה ובינה הן "עשרים". כאשר השכל מוליד רגש, רק חלק קטן ממנו — "עשירית" — נכנס אל הרגש; השכל כולו גדול בהרבה מן התוכן שהרגש מכיל.

2 וכנודע שאין ערוך השכל המתלבש בהמדות להיות טעם ומוחין למדה לגבי עצמיות השכל מה שאינו שייך למדות.

כידוע, השכל המתלבש במדות ומשמש להן טעם ומוחין אינו בערך לעצם השכל, שאינו שייך למדות.

עיקרון יסודי הוא שהחלק מן השכל המתלבש ברגש ומספק לו את טעמו ואת ההיגיון שלו אינו בערך לעצם השכל, שאינו קשור לרגשות כלל.

ועמ"ש מזה בד"ה באתי לגני¹⁵ ובפסוק את קרבני לחמי¹⁶ שזהו ענין גידים המחברים העצמות עם הבשר כו' ע"ש לכן כל מדה היא בחי עשירית שבשכל.

ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "באתי לגני" ובביאור הפסוק "את קרבני לחמי", שענין זה הוא בדוגמת גידים המחברים את העצמות עם הבשר וכו'; עיינו שם. לכן כל מדה היא בחינת עשירית שבשכל.

אדמו"ר הזקן מפנה לשני מאמרים המבארים את הענין, ובאחד מהם הוא מדמה זאת לגידים המחברים את העצמות לבשר: החיבור בין "עצמות" השכל ל"בשר" הרגש הוא כחיבור דק בלבד. מכאן המסקנה שכל רגש מקבל רק עשירית מן השכל.

ועד"ז איתא בענין שם אל שהעוא נהירו דחכמתא^{17,18} היינו מה שחוי"ב מאירים במדות כמ"ש חסד אל¹⁹

וכך גם נאמר בענין השם אל, שהוא "נהירו דחכמתא", כלומר, חכמה ובינה מאירות במדות, כמו שכתוב: "חסד אל"

השם אל קשור לחסד — "חסד אל" (תהלים נב, ג) — והזהר מכה אותו "נהירו דחכמתא", כלומר אור השכל כפי שהוא מאיר במדות.

והוא מעשר מאותיות יש קנה²⁰ חכמה קנה בינה²¹ גימ' יש והוא בחי מלי שבחכמה וכמ"ש במ"א ע"פ לפני לא נוצר אל²² עיין בזהר קדושים (דפ"ו סע"א).

והוא עשירית מאותיות "יש": "קנה חכמה, קנה בינה" — "קנה" בגימטריה, וביחד שתי המילים הן "יש"; והוא בחינת מלכות שבחכמה, וכמו שנכתב במקום אחר על הפסוק "לפני לא נוצר אל". עיינו בזהר, קדושים (דף פ"ו סוף ע"א).

הוכחה חשבונית: אל בגימטריה 31, עשירית מ"יש" (י"ש), שערכה 310. שתי המילים "קנה" בפסוק "קנה חכמה, קנה בינה" מסתכמות ב-310, כלומר "יש". נמצא שחכמה ובינה יחד הן "יש", ואל, האור המגיע אל המדות, הוא עשירית ממנו. בחינה זו נקראת מלכות שבחכמה — ההיבט הנמוך והחיצוני של השכל.

והנה השכל שהוא חוי"ב הוא גם כן עשירית מלמעלה מן השכל הנקי בחינת מאה. וזהו ענין שארז"ל קומתו של אדה"ר^{23,24} הי מאה אמה.

והנה השכל, שהוא חכמה ובינה, הוא גם כן עשירית ממה שלמעלה מן השכל, הנקרא בחינת מאה. וזהו ענין מאמר חז"ל שקומתו של אדם הראשון הייתה מאה אמה.

אותו יחס חוזר מדרגה אחת למעלה: השכל כולו — חכמה ובינה, ה"עשרות" — הוא רק עשירית ממה שלמעלה מן השכל, ה"מאה". דברי חז"ל שקומתו של אדם הראשון הייתה מאה אמה רומזים לכך: דמות האדם השלמה מקיפה את מדרגת ה"מאה" כולה.

והנה למעלה מהשכל יש גם כן בחי הרבה. נר"נ כו' וחיה יחידה הם למעלה מהשכל.²⁵

והנה גם למעלה מן השכל יש מדרגות רבות. נפש, רוח, נשמה וכו', וחיה ויחידה, הן למעלה מן השכל.

גם למעלה מן השכל יש מדרגות נוספות. בנפש, נפש, רוח ונשמה קשורות למעשה, לרגש ולשכל, ואילו חיה ויחידה, שתי המדרגות הגבוהות ביותר, הן למעלה מן השכל.

הנפש והרצון

3 ונגד ה' בחי' נרנח²⁶ הם ה' בחי' הנ"ל יחידות עשירות מאות אלפים רכבות כי בחי' נפש מקבל רק

מבחי' העשירית שברוח ועד"ז הרוח מבחי' הנשמה כו' ועמ"ש מזה בדי"ה מה טובו אוהליך²⁷

וכנגד חמש בחינות נרנח²⁶ — נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה — יש חמש בחינות שהוזכרו לעיל: יחידות, עשרות, מאות, אלפים ורכבות. שכן בחינת נפש מקבלת רק מן הבחינה העשירית שברוח, וכך גם רוח מקבלת מבחינת נשמה וכו'. ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "מה טובו אוהליך".

חמש מדרגות הנפש — נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה — מקבילות לחמש מדרגות המספר: יחידות, עשרות, מאות, אלפים ורכבות. כל מדרגה נמוכה מקבלת רק "עשירית" מן המדרגה שמעליה, וכך סולם המעשרות עובר בכל מדרגות הנפש. אדמו"ר הזקן מפנה למאמרו "מה טובו אוהליך" להרחבה.

והנה בחי' רצון העליון הוא למעלה מהשכל והחכמה ויש בוזה גם כן בחי' רצון וחפץ.

והנה בחינת הרצון העליון היא למעלה מן השכל והחכמה, וגם בה יש שתי בחינות: רצון וחפץ.

למעלה מן השכל נמצא הרצון העליון, וגם בו יש שתי מדרגות: רצון וחפץ.

רצון הוא בלי טעם ותענוג. ש תוק כך עלה במחשבה²⁸ כו' וחפץ הוא בבחי' טעם ותענוג.

רצון הוא בלי טעם ותענוג, כמאמר: "שתוק, כך עלה במחשבה" וכו'; ואילו חפץ הוא בבחינת טעם ותענוג.

רצון הוא רצון שאין מאחוריו טעם או הנאה, כמו תשובתו של ה' למשה בגמרא: "שתוק, כך עלה במחשבה" — החלטה שלמעלה מהסבר. חפץ, לעומת זאת, הוא רצון שיש בו טעם ותענוג: רוצים דבר מפני שהוא נעים.

4 ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון²⁹ גבי דוד זמירות קרית להו' כו'. וזהו ענין ונוצר חסד

לאלפים³⁰ שמבחי' נוצר אותיות רצון³¹ נמשך ומתפשט בחנית אלפים אאלפך חכמה³² אאלפך בינה.

ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "ואהיה אצלו אמון", בעניין "דוד, זמירות קרית להו" וכו'. וזהו ענין "נוצר חסד לאלפים": מבחינת "נוצר", אותיות "רצון", נמשך ומתפשט אל בחינת "אלפים" — "אאלפך חכמה, אאלפך בינה".

אדמו"ר הזקן מפנה לביאורו על "ואהיה אצלו אמון" (משלי ח, ל), העוסק גם בכך שדוד כינה את התורה "זמירות". את "נוצר חסד לאלפים" הוא מפרש כך: "נוצר" מורכב מאותן אותיות כמו "רצון". לכן מבחינת הרצון נמשך החסד ומתפשט אל "אלפים" — מילה הקשורה ל"אאלפך", אלמד אותך חכמה וכינה. הרצון הוא אפוא מדרגת ה"אלפים" שממנה נובעים המוחין.

ועדייז ארזי"ל התורה קדמה אלפים שנה לעולם.^{33,34} ועמייש מענין לאלפים בדי"ה מראיהם ומעשיהם³⁵ ועי בפע"ח שער השבת פ"ח בענין ישמח משה כו' אלף חלקים של אור כו' ע"ש.

וכך גם אמרו חז"ל: התורה קדמה לעולם אלפיים שנה. ועיינו כמה שנכתב בעניין "לאלפים" במאמר המתחיל "מראיהם ומעשיהם", ובפרי עץ חיים, שער השבת, פרק ח', בעניין "ישמח משה" וכו' ואלף חלקים של אור וכו'; עיינו שם.

מאמר חז"ל שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה מתאים לכך: שורש התורה הוא במדרגת "אלפים". אדמו"ר הזקן מפנה גם למאמרו "מראיהם ומעשיהם" שבתורה אור ולפרי עץ חיים של הארזי"ל, שער השבת, פרק ח', העוסק בתפילת השבת "ישמח משה" וב"אלף חלקים של אור".

קטע 3 • 5-6

התענוג כרובה; שרה כמלכות

5 והנה מבואר במ"א שאנו רואים עדי"מ באדם שהתענוג הוא הנמשך ומתפשט באריכות והתרחבות ובריבוי יותר מכל כחות הנפש

והנה מבואר במקום אחר שאנו רואים אצל האדם, דרך משל, שהתענוג הוא המתמשך ומתפשט לאורך ולרוחב ובמגוון רב יותר מכל כוחות הנפש.

התבוננות בחוויה האנושית מלמדת שמכל כוחות הנפש, התענוג מתפשט למרחב הגדול ביותר ומופיע במגוון הרחב ביותר

כי התענוג ישנו בראי' ובשמיעה ובכל החושים ובשכל ובמדות כו' ומהות התענוג שבראי' הוא בסגנון אחר ממהות התענוג שבשמיעה

שהרי יש תענוג בראייה ובשמיעה ובכל החושים, וכן בשכל ובמדות וכו'. ומהות התענוג שבראייה שונה באופייה ממהות התענוג שבשמיעה,

תענוג קיים בכל כוח: בראייה, בשמיעה, בכל החושים, בחשיבה וברגש. התענוג שבכל אחד מהם שונה במהותו; ההנאה ממראה יפה אינה דומה להנאה משמיעה.

כמו מגוון וכלכי זמר וכן בשכל מהות תענוג בפ"ע כו' ועדי"ז כמה מיני רבוי תענוגים.

כגון מנגינה וכלי זמר; וכן בשכל יש מהות תענוג משלו וכו'. וכך יש ריבוי סוגים של תענוג

לתענוג שבמוזיקה יש אופי משלו, וכך גם לתענוג שבהכנה. נמצא שהתענוג מופיע במגוון גדול של סוגים

ונודע שכל בחי' התענוג שלמטה הוא רק ממה שנפל משבה"כ ולכן גי'ע הוא תענוג אין קץ ומוטב דלידייניה³⁶ כו' ונודע דגי'ע הוא רק הארה בעלמא

וידוע שכל תענוג שלמטה אינו אלא ממה שנפל בשבירת הכלים. לכן גן עדן הוא תענוג שאין לו קץ, ונאמר "מוטב דלידייניה" וכו'. וידוע שגן עדן הוא רק הארה בעלמא

כל התענוגות שבעולם הזה הם רק ניצוצות שנפלו בשבירת הכלים — השבירה הקדומה שבמסגרתה אור קדוש נפל למדרגות תחתונות. גן עדן, לעומת זאת, הוא תענוג שאין לו קץ; גדול כל כך, עד שעל עוכר נאמר בגמרא "מוטב דלידייניה" — מוטב שיידון ויזכה לכך. ואף גן עדן הוא רק הארה קלושה ממה שלמעלה ממנו.

(לכן עד"ז יובן שבחי' הארת והתפשטות תענוג העליון נק' רבבה לגבי בחי' הארת הרצון שהוא בחי' לאלפים. כי הוא רב ונעלה יותר עד שמבחי' עשירית שתבענוג כו' וזהו מ"ש ועתיק יומין יתיב³⁷ כו'

לכן יובן באותו אופן שהארת התענוג העליון והתפשטותו נקראות "רבבה" ביחס להארת הרצון, שהיא בחינת "לאלפים". (שכן) התענוג רב ונעלה יותר, עד שגם הבחינה העשירית שבתענוג וכו'. וזהו שכתוב "ועתיק יומין יתיב" וכו'

הסוגריים מיישמים זאת בסולם: הארת התענוג העליון נקראת "רבבה" ביחס להארת הרצון, שהיא מדרגת "אלפים", משום שהתענוג נעלה ורב יותר, וגם עשירית ממנו עצומה. חזון דניאל על "עתיק יומין" היושב על כסאו מבטא זאת

אלף אלפים ישמשוניה³⁸ ורבו רבוון קדמוהי יקומון כי מבחי' ע"י שהוא מקור חיים מקור התענוג אזי גם מה שנמשך ומתפשט ממנו הארה בעלמא בבחי' ישמשוניה וקדמוהי יקומון הוא בבחי' אלף אלפים ורבו רבוון כו'.

"אלף אלפים ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומון". כי מן הבחינה של עתיק יומין, שהוא מקור החיים ומקור התענוג, גם מה שנמשך ומתפשט ממנו כהארה בלבד, בבחינת "ישמשוניה" ו"קדמוהי יקומון", הוא במדרגת "אלף אלפים" ו"רבו רבוון" וכו'

עתיק יומין הוא מקור החיים ומקור התענוג. לכן גם ההארה בלבד המתפשטת ממנו — המלאכים ש"ישמשוניה" ו"קדמוהי יקומון" — היא במדרגת "אלף אלפים" ו"רבו רבוון". הרבבות שייכות למדרגת התענוג

וכמ"ש באד"ר³⁹ ענין רבוי העלמין בגלגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין כו'. וזהו גי'ע ענין הללוהו כרוב גודלו⁴⁰.

וכמו שכתוב באידרא רבא בעניין ריבוי העולמות: בגלגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין וכו'. וזהו גם עניין "הללוהו כרוב (גודלו)".

גם באידרא רבא שכזוהר מדובר על "תליסר אלפי רבוא עלמין" השוכנים בגלגלתא, הגולגולת, המדרגה החיצונית ביותר של אריך אנפין. גם "הללוהו כרוב גודלו" שבתהלים רומז לאותו ריבוי. בכך מסיימים הסוגריים

והנה שרה הוא בחי' מטרוניתא בחי' מלי' ומקודם נקי' לשון אדון שלי בלי התפשטות ואחי' נעשית שרה לכל העולם⁴¹ מלכותך מלכות כל עולמים⁴² וכדי להיות ההתפשטות למטה יותר צ"ל ההמשכה הכח לזה מלמעלה יותר

והנה שרה היא בחינת מטרוניתא, בחינת מלכות. בתחילה היא נקראה שרי, לשון "אדון שלי", בלי התפשטות; ואחר כך נעשתה שרה לכל העולם: "מלכותך מלכות כל עולמים". וכדי שתהיה ההתפשטות למטה גדולה יותר, הכוח לכך צריך להימשך ממעלה גבוהה יותר.

חוזרים לשרה, המייצגת את מלכות, ה"מטרוניתא" — המלכה. שמה הראשון, שרי, פירושו "אדון שלי" ומורה על שלטון בתחום מוגבל; לאחר מכן נעשתה שרה לשליטה בכל העולם, כשם שמלכות היא "מלכות כל עולמים". כדי שההשפעה תגיע רחוק יותר למטה, מקורה צריך להיות גבוהה יותר.

ולכן ניתן לה אות ה' שהוא כח התפשטות לאורך ורוחב ועמ"ש בענין ה' דאברהם בד"ה הנה אברהם כו'. לכן ניתנה לה האות ה', שהיא הכוח להתפשט לאורך ולרוחב. ועיינו במה שנכתב בעניין ה' של אברהם במאמר המתחיל "הנה אברהם" וכו'.

לכן קיבלה שרה את האות ה', שצורתה מבטאת התפשטות לאורך ולרוחב. אדמו"ר הזקן מפנה לדיונו באות ה' שנוספה לשמו של אברהם.

ועיין בזהר פרשת בלק (דקצ"א א') אזעירת גרמה כו' ומאי איהי י כו' עד אתבניאת ואתעבידת כו'

,ועיינו בזהר, פרשת בלק (דף קצ"א ע"א): "אזעירת גרמה" וכו', "ומאי איהי י"י" וכו', עד "אתבניאת ואתעבידת" וכו'.

הזהר בפרשת בלק מתאר את מלכות כשהיא ממעטת את עצמה ונעשית יו"ד — נקודה בלבד.

ה' כמלקדמין וכו' ע"ש ונתי' במ"א ומזה יובן ענין שרי ביו"ד ושרה בה"א והנה חיי שרה הוא מבחי' מאה.⁴³

"ה' כמלקדמין" וכו'; עיינו שם, והדברים נתבארו במקום אחר. ומכאן יובן ענין שרי ביו"ד ושרה בה". והנה "חיי שרה" הם מבחינת מאה.

לאחר מכן היא נבנית מחדש לה'. כך מתבאר ההבדל בין שרי ביו"ד לשרה בה". "חיי שרה" — החיות שמלכות מעניקה לעולמות — נמשכים ממדרגת "מאה".

6 וזהו ענין חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום ולכן ארז"ל אל תקרי מה אלא מאה

וזהו ענין "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום", ולכן אמרו חז"ל: "אל תקרי מה אלא מאה".

החובה התלמודית לברך מאה ברכות בכל יום נקשרת לפסוק "מה ה' אלקיך שואל מעמך", שחז"ל דורשים בו "מה" כ"מאה".

דהיינו שהמלי נקי מה וממשיכים בה מבחי' מאה שהוא בחי' כתר שכדי להיות ההתפשטות למטה צ"ל ההמשכה מלמעלה כני"ל אכן עכ"ז ההמשכה הוא

כלומר, מלכות נקראת "מה", וממשיכים לתוכה מבחינת "מאה", שהיא בחינת כתר; כדי שתהיה התפשטות למטה, צריך להמשיך מלמעלה, כפי שנאמר לעיל. ואף על פי כן, ההמשכה היא

מלכות נקראת "מה", לשון של ביטול עצמי. באמצעות הברכות נמשכת לתוכה מדרגת "מאה", שהיא כתר, משום שכדי שההשפעה תתפשט למטה, נדרש מקור גבוה למעלה.

רק מבחי' מאה. אבל בחי' התורה שרשה הוא מבחי' רבבות שלמעלה מעלה מבחי' ומדרגת מאה.

רק מבחינת מאה. אבל בחינת התורה, שורשה הוא מבחינת רבבות, למעלה הרבה מאוד מבחינת ומדרגת מאה.

אולם המשכה זו מגיעה רק למדרגת "מאה". התורה, לעומתה, מושרשת במדרגת "רבבות", הגבוהה הרבה מאוד מן המדרגה של מאה. כאן חל המפנה המרכזי במאמר.

קטע 4 • 71

מרכבות קודש אל הגשמיות

7 וזהו ענין מרכבות קדש.⁴⁴ ומשם דוקא יוכל להמשיך ולירד גם למטה בדברים גשמיים סוכה ותפילין

כו' ועמ"ש סדי"ה

וזהו פירוש "מרכבות קודש": דווקא משם אפשר להמשיך ולהוריד גם למטה, אל דברים גשמיים — סוכה ותפילין וכו'. ועיינו כמה שכתוב בסוף המאמר המתחיל

כעת מוסבר הפסוק הפותח: התורה באה "מרכבות קודש". דווקא משום שמקורה גבוה כל כך, היא יכולה לרדת עד לחפצים גשמיים, כגון סוכה ותפילין; ככל שהמקור גבוה יותר, כך הוא יכול להגיע נמוך יותר.

הנה אברם וסדי"ה ראה ריח בני כריח שדה.⁴⁵ ועמ"ש בדי"ה האזינו השמים⁴⁶ בענין תזל כטל כו' וכרכיבים עלי עשב.⁴⁷

"הנה אברם" ובסוף המאמר המתחיל "ראה ריח בני כריח שדה". ועיינו כמה שכתוב במאמר המתחיל "האזינו השמים", בענין "תזל כטל" וכו', "וכרכיבים עלי עשב".

אדמו"ר הזקן מפנה לשלושה מאמרים נוספים, ובהם ביאורו לשירת משה "האזינו השמים", שבה התורה יורדת "כרכיבים עלי עשב"

אשר רביבים זהו ענין ההמשכה מבחי' רבבות קדש (והיינו כי חיי שרה שהוא ענין התפשטות חיות העולמות ואתה מחיה את כולם⁴⁸ מלכותך מכ"ע הנה שרש המשכה זו נקרא יחוד חיצוניות דחוי"ב אין ויש

כי "רביבים" הוא ענין ההמשכה מבחינת "רבבות קודש". (כלומר, "חיי שרה", שהם התפשטות החיות של העולמות — ואתה מחיה את כולם, "מלכותך מלכות כל עולמים" — שורש המשכה זו נקרא יחוד החיצוניות של חכמה ובינה, אין ויש

"רביבים" קשור בשורשו ל"רבבות": גשם התורה בא מרכבות קודש. בסוגריים מוסבר שחיות העולמות, "חיי שרה" — מלכות המחיה את הכול — באה מהיחוד החיצוני של חכמה ובינה, הנקרא אין ויש.

אבל ע"י תומ"צ נמשך מבחי' יחוד פנימי דחוי"ב ששרש המשכה זו מבחי' עתיק וא"ס ממש ועדי"ז י"ל ענין מה רב טובך אשר צפנת.⁴⁹ כי רב ורכבה ענין א'.

אבל באמצעות תורה ומצוות נמשכת המשכה מבחינת היחוד הפנימי של חכמה ובינה, ששורשה מבחינת עתיק ואין סוף ממש. ועל דרך זו אפשר להסביר את "מה רב טובך אשר צפנת", שכן "רב" ו"רכבה" הם ענין אחד

לעומת זאת, באמצעות תורה ומצוות האדם ממשיך מהיחוד הפנימי של חכמה ובינה, ששורשו בעתיק ובאין סוף ממש. הפסוק "מה רב טובך אשר צפנת" רומז לכך, שכן "רב" ו"רכבה" באים מאותו שורש.

וז"ש רב פעלים⁵⁰ כו' ועמ"ש ע"פ זכר רב טובך יביעו⁵¹ שיסוד דא"א דהיינו בחי' ההשפעה נק' רב טובך ולכן דורות הראשונים מאדה"ר עד נח האריכו ימים ביותר והיינו לפי שנמשך אז מבחי' א"א)

וזהו שנאמר "רב פעלים" וכו'. ועיינו במה שכתוב על הפסוק "זכר רב טובך יביעו", שיסוד דא"א, כלומר בחינת ההשפעה, נקרא ("רב טובך". לכן הדורות הראשונים, מאדם הראשון ועד נח, האריכו ימים ביותר, משום שאז נמשכה השפעה מבחינת א"א

הביטוי "רב פעלים", שנאמר על בניהו, מתפרש באותו אופן. במאמר אחר מוסבר שיסוד דא"א, צינור ההשפעה שלו, נקרא "רב טובך". לכן הדורות מאדם ועד נח האריכו ימים כל כך: חיותם נמשכה מא"א.

(כמ"ש בזהר ח"א דל"ז ע"ב) ואח"כ כתיב והיו ימיו מאה ועשרים שנה⁵² והיינו ע"ד מ"ש ויהיו חיי שרה מאה שנה⁵³ כו'.

לאחר מכן נאמר: "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"; והדבר דומה למה שנאמר: "ויהיו חיי" (כמו שכתוב בזהר, חלק א, לו ע"ב) שרה מאה שנה וכו'.

הזוהר מובא כמקור לכך. לאחר מכן הוגבלה תוחלת החיים ל"מאה ועשרים שנה", בדומה למאה ועשרים שנות חייה של שרה: דרגת ה"מאה" התחתונה.

ומכ"ז יובן ג"כ ענין ורב שלום בניך⁵⁴ השלום ברבוי כו' בד"ה וכל בניך אך עכ"ז הגילוי וההמשכה עתה ע"י התורה מבחי' רבבות הנ"ל הוא

ומכל זה יובן גם ענין "ורב שלום בניך" — השלום בריבוי וכו', במאמר המתחיל "וכל בניך". ואף על פי כן, הגילוי וההמשכה כעת, באמצעות התורה, מבחינת הרבבות האמורות, הם

כך מובן גם "ורב שלום בניך": שלום בריבוי, ששורשו ברכבות. ובכל זאת, המאמר מסייג את מה שהתורה מגלה כעת מבחינת הרבבות.

רק ואתה לשון תרגום שהוא בחינת אחוריים כי טעמי תורה שהוא פנימיות התורה לא נתגלה עדיין וזה יהיה לעתיד.^{55,56}

רק בבחינת "ואתא", לשון תרגום, שהיא בחינת אחוריים; כי טעמי התורה, שהם פנימיות התורה, עדיין לא התגלו, וזה יהיה לעתיד לבוא.

מה שמתגלה כעת הוא רק "ואתא", המילה הארמית ל"ובא", לשון התרגום. הארמית היא בחינת אחוריים, הצד החיצוני: הטעמים הפנימיים של התורה, פנימיות התורה, עדיין לא התגלו, והם יתגלו רק לעתיד לבוא.

קטע 5 • 81-9

ברכה, קדושה, ייחוד והאחד שלמעלה ממספר

8 וזהו ענין שנאמר ישקני מנשיקות פיהו⁵⁷ בחינת נשיקין התדבקות רוחא ברוחא⁵⁸ בחינת הבל שהוא התגלות פנימיות טעמי תורה אבל עתה הוא רק בבחי' אחוריים ואתה כו' וכמו שמבואר באריכות ע"פ תורה צוה.⁵⁹

וזהו ענין "ישקני מנשיקות פיהו": בחינת הנשיקות, הדבקות של רוח ברוח, בחינת ההבל, שהיא גילוי פנימיות טעמי התורה. אבל כעת הדבר הוא רק בבחינת אחוריים, "ואתא" וכו', כפי שמבואר באריכות על הפסוק "תורה צוה".

"ישקני מנשיקות פיהו" שבשיר השירים מבטא את הכמיהה לגילוי העתידי: נשיקה היא חיבור של הבל ורוח, והיא משל לגילוי הטעמים הפנימיים של התורה. לעת עתה יש לנו רק את בחינת ה"אחוריים", "ואתא"; אדמו"ר הזקן מפנה לביאורו המפורט יותר במאמר על "תורה צוה".

וזהו זורח משעיר למו⁶⁰ שהוא רק בחי' שערות מותרי מוחין כנודע בגשמיות שהשערות אינם ממהות המוח שחותכין אותן ואינו מרגיש כלל.

וזהו "זורח משעיר למו": הדבר הוא רק בבחינת שערות, מותרי המוחין. כידוע גם בגשמיות, השערות אינן ממהות המוח; גוזזים אותן ואין מרגישים כלל.

באותו פסוק נאמר שהתורה "זורח משעיר", הנדרש כ"שערות". השערות צומחות מן הראש, אך הן מותר ואינן חלק מעצמות המוח, ולכן גזיזתן אינה מכאיבה. התורה כפי שהיא אצלנו דומה לכך: היא המשכה חיצונית של חכמת הי

וכמ"כ למעלה נובלות חכמה שלמעלה תורה (ואפשר לומר ג"כ שזהו ענין ג' מדרגות ברכה קדושי יחוד והיינו כי ברכי זהו ענין מאה ברכות והוא בחינת ויהיו חיי שרה מאה שנה כנ"ל

וכך גם למעלה: התורה היא "נובלות חכמה שלמעלה". (ואפשר לומר גם שזהו ענין שלוש המדרגות: ברכה, קדושה ויחוד. כלומר, ברכה היא ענין מאה הברכות, והיא בחינת "ויהיו חיי שרה מאה שנה", כנזכר לעיל

כך גם המדרש מכנה את התורה "נובלות חכמה שלמעלה". בסוגריים מוצעת חלוקה לשלוש מדרגות: ברכה, קדושה ויחוד. ברכה היא מאה הברכות היומיות, בחינת "חיי שרה מאה שנה".

והוא ענין הברכה בבחי' ואתה מחיה את כולם⁶¹ אבל קדושי הוא ההמשכה מבחי' רכבות קדש ע"י אשר קדשנו במצותיו שהוא המשכת סוכ"ע אלא שמ"מ קדושין הוא עדיין רק בחי' אירוסין והוא בחי' ואתא כו'.

וזהו ענין הברכה בבחינת "ואתה מחיה את כולם". אבל קדושה היא ההמשכה מבחינת "רכבות קדש" באמצעות "אשר קדשנו במצותיו", שהיא המשכת סוכב כל עלמין. ואף על פי כן, קידושין הם עדיין רק בחינת אירוסין, והם בחינת "ואתא" וכו'.

ברכה מעניקה חיות לעולמות — "ואתה מחיה את כולם". קדושה נעלית יותר: היא ממשיכה מבחינת "רכבות קדש" באמצעות המצוות, "אשר קדשנו במצותיו", וממשיכה את סוכב כל עלמין. ובכל זאת, קידושין במובן של נישואין הם עדיין רק אירוסין, ולא יחוד שלם; לכן הם עדיין בבחינת "ואתא", ה"אחוריים".

אבל היחוד הוא ההמשכה בבחי' פנימיות. גם י"ל כי הנה יש רכבות קדש אבל עכ"ז למעלה מעלה מזה הוא בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן⁶²

אבל היחוד הוא המשכה בבחינת פנימיות. אפשר לומר גם שיש רכבות קדש, ואף על פי כן למעלה מעלה מהן נמצאת הבחינה של "אנת הוא חד ולא בחושבן".

יחוד הוא המשכת הפנימיות, בדומה להשלמת הנישואין. יש כאן גם נקודה נוספת: למעלה אפילו מרכבות קדש נמצאת הבחינה המתוארת בתיקוני זוהר כ"אנת הוא חד ולא בחושבן" — אחדות שמעבר לכל מניין.

וזהו ענין יחוד דהיינו להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה יחיד ומיוחד חד ולא בחושבן להיות ונגלה כבוד⁶³ ה' כו' עין בעין יראו⁶⁴ כו' ועיין בפרדס בעה"כ ערך יבק ובמאורי אור)

וזהו ענין היחוד: להמשיך גילוי של אור אין סוף ברוך הוא, יחיד ומיוחד, "חד ולא בחושבן", כדי שיהיה "ונגלה כבוד ה' וכו', "עין בעין יראו" וכו'. ועיינו בפרדס, בשער הכינויים, בערך יבק, ובמאורי אור.

יחוד פירושו המשכת גילוי אור אין סוף עצמו, האחד שלמעלה ממניין, כדי שיתקיים "ונגלה כבוד ה' ו"עין בעין יראו" — גילוי שיהיה לעתיד לבוא. אדמו"ר הזקן מציין למילוני המונחים הקבליים: שער הכינויים בפרדס רימונים, בערך "יבק", ולמאורי אור.

(אות ג' סעיף ס"ו ובאות יוד סעיף כ"ג) ובר"מ פ' משפטים (דקי"ו סעי"א⁶⁵ קי"ט א') ובפ' פקודי (דרס"ב⁶⁶ א') ובהרמ"ז פ' תצא (דרע"ז א')

וברע"א מהימנא, פרשת משפטים (קטז ע"א, קיט ע"א), ובפרשת פקודי (רס"ב ע"א), (אות ג', סעיף ס"ו, ואות י', סעיף כ"ג) ובהרמ"ז, פרשת כי תצא (רע"ז ע"א),

הוא ממשיך ומונה מקורות בוזהר: רע"א מהימנא על משפטים והזוהר על פקודי, וכן הגהות הרמ"ז, רבי משה זכות, לזוהר על כי תצא

בדיה ומברך בה ועמ"ש מזה סדיה ענין הנסכים ועמ"ש עוד מענין ברכה וקדושה ע"פ מ"ש בזה "ג פ' בלק (דק"צ ע"ב) בפסוק ברכו ה' מלאכיו כו'

במאמר המתחיל "ומברך בה". ועיינו במה שכתוב על כך בסוף המאמר המתחיל "ענין הנסכים". ועיינו עוד במה שכתוב בענין ברכה וקדושה, על דברי הזוהר, חלק ג, פרשת בלק (ק"צ ע"ב), על הפסוק "ברכו ה' מלאכיו" וכו'.

בהגהת הרמ"ז על "ומברך בה" מקבילים ברכה, קדושה ויחוד לבינה, חכמה וכתר. הוא מפנה גם למאמרו של אדמו"ר הזקן על הנסכים, ולזוהר על בלק, הדין בפסוק "ברכו ה' מלאכיו".

אבל קדוש לא אתמסר לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל ע"ש ובגמרא נזכר מענין ואתה מרכבות (בחגיגה דט"ז א').

"אבל קדוש לא אתמסר לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל, דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל"; עיינו שם. ובגמרא נזכר ענין "ואתה מרכבות" (בחגיגה טז ע"א):

הזוהר אומר שהמלאכים יכולים לברך בפני עצמם, אך לומר "קדוש" הם יכולים רק יחד עם ישראל: הקדושה נמשכת באמצעות עם ישראל. הגמרא בחגיגה טז ע"א דנה אף היא ב"ואתה מרכבות".

אות הוא ברכבה שלו⁶⁷ וכ"ה ברכות בשה"ש ס"פ מה דודך י"ל הפי' כענין מארז"ל ברכות סדר מקץ פ' צ' קדושים תהיו⁶⁸ יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני כו' קדושתו למעלה מקדושתכם ונתבאר מזה במ"א.⁶⁹

"אות הוא ברכבה שלו". וכך הוא במדרש רבה לשיר השירים, בסוף "מה דודך". אפשר לומר שהפירוש דומה לדברי חז"ל במדרש רבה, סדר מקץ, פרשה צ: "קדושים תהיו" — יכול כמוני? תלמוד לומר "כי קדוש אני" וכו': קדושתו למעלה מקדושתכם. והענין התבאר במקום אחר.

שם דורשת הגמרא את "ואתה" כ"אות": ה' הוא "אות ברכבה שלו", מובדל מכל צבאותיו; גם מדרש שיר השירים אומר כך. אדמו"ר הזקן מציץ שהדבר מקביל למדרש על "קדושים תהיו": האם הכוונה שתהיו קדושים כמו ה' לא, שהרי נאמר "כי קדוש אני" — "קדושתו למעלה מקדושתכם".

9 ועדי"ז י"ל כי מרכבות קדש⁷⁰ זהו בחי' קדושים תהיו⁷¹ שהרי זה ממשיכים ע"י התורה אמנם בחי' אות

ועל דרך זו אפשר לומר ש"מרכבות קדש" היא בחינת "קדושים תהיו", שהרי בחינה זו נמשכת באמצעות התורה. אבל בחינת "אות

על דרך זו, "מרכבות קדש" היא בחינת "קדושים תהיו" — הקדושה שהאדם מגיע אליה באמצעות התורה. "אות הוא ברכבה שלו" היא מדרגה אחרת.

הוא ברכבה שלו זהו בחי' קדושתו למעלה מקדושתכם ולמעלה מעלה גם מבחי' רכבות קדש כי אנת הוא חד ולא בחושבן⁷² ועדי"ז נאמר ולתבונתו אין מספר.⁷³

הוא ברכבה שלו" היא בחינת "קדושתו למעלה מקדושתכם", ולמעלה מעלה גם מבחינת "רכבות קדש", כי "אנת הוא חד ולא בחושבן". ועל דרך זו נאמר "ולתבונתו אין מספר".

המדרגה של "אות הוא ברכבה שלו" היא "קדושתו למעלה מקדושתכם": קדושתו של ה', שלמעלה אפילו מרכבות קדש, משום שהוא "חד ולא בחושבן". כך גם נאמר: "ולתבונתו אין מספר".

והרי לגבי דבר שאינו בגדר מספר שוין הרכבות עם האחרים וזהו ועתיק יומין יתיב⁷⁴ כוי

,שהרי ביחס לדבר שאינו בגדר מספר, הרכבות שוות לאחדים. וזהו "ועתיק יומין יתיב" וכוי

לעומת דבר שמחוץ לגדר המספר, רכבה אינה גדולה יותר מן המספרים הקטנים ביותר. זהו פירוש חזון דניאל על עתיק יומין

אלף אלפיי ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומו⁷⁵ כוי וזהו ענין אות הוא בתוך רכבות קדש.

"אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומו" וכוי. וזהו ענין "אות הוא בתוך רכבות קודש"

.דניאל רואה "אלף אלפין" ו"רבו רבוון" לפניו: כל הצבאות שווים לפניו, והוא "אות", נבדל בתוכם

ברכות בשה"ש שם. ועיין עוד מענין ואתה מרכבות בזח"ב שמות ג'⁷⁶ אי תרומה קל"א א:

.כך הוא במדרש רבה לשיר השירים שם. ועיינו עוד בענין "ואתה מרכבות" בזוהר, חלק ב, שמות ג ע"א, תרומה קל"א ע"א

.אדמו"ר הזקן מסיים בהפניה נוספת למדרש שיר השירים ולשני קטעי זוהר, על שמות ועל תרומה, העוסקים ב"ואתה מרכבות"

בעבודה

באמצעות התורה והמצוות יהודי ממשיך אור שלמעלה בהרכה מן החיות שמחיה את העולמות: מרכבות קודש, מן הייחוד הפנימי של חכמה ובינה המושרש באין סוף עצמו, אל חפצים גשמיים כמו סוכה ותפילין. זוהי הקדושה שב"אשר קדשנו במצוותיו", שהמלאכים יכולים לומר רק יחד עם ישראל.

שאלות לשיחה

1. מדוע המאמר מדגיש שמדרגה נמוכה מקבלת רק "עשירית" מן המדרגה שמעליה? היכן אתם רואים זאת בשכל וברגשות שלכם?
2. כיצד המקור הגבוה כל כך של התורה הוא הסיבה לכך שהיא יכולה לרדת אל חפצים גשמיים כמו תפילין?
3. מה ההבדל בין ה"מאה" שנמשכת באמצעות הברכות לבין ה"רכבות" שנמשכות באמצעות התורה והמצוות?
4. מדוע הגילוי הנוכחי של התורה נקרא "ועשה", "אחוריים" ו"שיער"? מה ישתנה לעתיד לבוא?
5. מה פירוש הדבר שלגבי האחד שלמעלה ממספר, הרכבות והיחידות שוות?

הערות

פסקה 1

1 ואתה מרכבות קדש

ההערה מתארכת את המאמר לשנת תקס"ט ומציינת שהנחת אדמו"ר האמצעי ממנו נדפסה שם: תיעוד מקביל לאותו לימוד.

הערות קה"ת

משנת תקס"ט. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ע"י תקכו.

2 ואתה מרכבות קדש

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערות קה"ת

דברים לכ, ב.

3 אי"ק בכ"ר

ההערה מפנה לדיוני הצמח צדק בסולם אי"ק בכ"ר — יחידות, עשרות ומאות — שעליו נשענת הפסקה.

הערות קה"ת

ראה בדי"ה להבין. . דכל פרוטה ופרוטה באוה"ת ענינים ע"י מב ואילך. אוה"ת פ' בא ע"י שלד.

4 היי לאלפי רבבה

משפחת רבקה מברכת אותה: "היי לאלפי רבבה"; רבבה מופיעה כאן כמספר גדול.

בראשית כ"ד:60

וַיְבָרְכוּ אֶת־רֵבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתֵנוּ אֵת הַיְי לְאַלְפֵי רֶבְבָה וַיִּירֶשׁ זָרְעָךְ אֶת שַׁעַר שְׂנְאָיו:

And they blessed Rebekah, and said unto her: 'Our sister, be thou the mother of thousands of ten thousands, and let thy seed possess the gate of those that hate them.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

בראשית כד, ס.

5 ומאה מכם רבבה ירדפו

"ומאה מכם רבבה ירדפו": גם כאן רבבה היא שיא המניין

ויקרא כ"ו:8

וַיִּרְדְּפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רֶבְבָה יִרְדְּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחֶרֶב:

And five of you shall chase a hundred, and a hundred of you shall chase ten thousand; and your enemies shall fall before you by the sword.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

ויקרא כו, ח.

6 רבבות אלפי ישראל

"רבבות אלפי ישראל": מעבר לעשרת אלפים, התורה מונה רק באמצעות צירופים של אלפים ורבבות.

במדבר י"ז:36

וּבִקְנָחָה יֹאמַר שׁוֹכֵה הַרְבֵּבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: 6

And when it rested, he said: 'Return, O L-RD, unto the ten thousands of the families of Israel.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

במדבר י, לו.

7 הרבה משתים עשרה רבו אדם

על נינוה נאמר שהיו בה "הרבה משתים עשרה רבו אדם"; מספר גדול מתואר ככפולה של רבבה, משום שאין שם גבוה יותר.

יונה ד':11

וְאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יִשְׁכֶּה הָרֶבֶה מִשְׁתִּים־עֶשְׂרֵה רְבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בְּיַד־יְמִינוֹ לְשַׁמְּאֹלוֹ וּבִהְמָה רֶבֶה:

and should not I have pity on Nineveh, that great city, wherein are more than sixscore thousand persons that cannot discern between their right hand and their left hand, and also much cattle?'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 ויהיו חיי שרה מאה שנה

חיי שרה נמסרים כ-100 + 20 + 7; "שנה" נאמר ביחיד במאה ובעשרים, ואילו "שנים" ברבים בשבע. אדמו"ר הוקן מפרש את המספרים כמדרגות בספירות.

בראשית כ"ג:1

וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:

And the life of Sarah was a hundred and seven and twenty years; these were the years of the life of Sarah.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערות קה"ת

בראשית כג, א. קטע מכאן באוה"ת דרושים לשמע"צ כרך ז ע' ביתקלה. אוה"ת ענינים ע"י מב ואילך.

9 תרין רעין דלא מתפרשין

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערות קה"ת

ר"פ ראה. וש"נ. [כ].

10 ועיין בזהר פ' חיי שרה

ההערה מפנה לביאורי אדמו"ר האמצעי על קטעי זוהר, לביאור זוהר. בפרשת חיי שרה המצוטט כאן.

הערות קה"ת

ראה ביאורה"ז לאדה"א יב, ג. קלא, סע"א. וראה הלשון באוה"ת ענינים ע"י מב. וראה לעיל פ' מסעי צא, ג. ופ' ראה כב, ג.

11 לך ה' הגדולה

שבח דוד מונה גדולה, גבורה, תפארת, נצח והוד, "כל בשמים ובארץ", ומלכות: המקור הקלאסי לשבע הספירות הרגשיות.

דברי הימים א כ"ט:11

לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי־כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לָךְ ה' הַמְּמֻלָּה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרָאשׁ:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the

heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דה"א כט, יא.

- 12 הלויים מקבלים מעשר מישראל, ולאחר מכן נותנים לכהן "מעשר מן המעשר": כל מדרגה היא עשירית מן הקודמת לה, וזהו הדגם לסולם של יחידות, עשרות ומאות.

במדבר י"ח:כ"ו Numbers 18:26

וְאֶל־הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תִקְחוּ מֵאֵת־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאֵתֶם בְּנִחֲלַתְכֶם וְהִרְמַתֶם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ה' מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר:

'Moreover thou shalt speak unto the Levites, and say unto them: When ye take of the children of Israel the tithe which I have given you from them for your inheritance, then ye shall set apart of it a gift for the L-RD, even a tithe of the tithe.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 13 המשנה משנה את נוסח הזימון לברכת המזון בהתאם לגודל הקבוצה, משלושה ועד עשרת אלפים, ושם נעצרת.

משנה ברכות ז':ג Mishnah Berakhot 7:3

כִּיצַד מְזַמְּנִין, בְּשִׁלְשָׁה אוֹמֵר נִבְרָךְ. בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא, אוֹמֵר בָּרְכוּ. בְּעֶשְׂרָה, אוֹמֵר נִבְרָךְ לְאַלְקֵינוּ. בְּעֶשְׂרָה וְהוּא, אוֹמֵר בָּרְכוּ. אֶחָד עֶשְׂרָה וְאֶחָד עֶשְׂרָה רְבּוּא. בְּמֵאָה אוֹמֵר, נִבְרָךְ לֵי אֱלֹהֵינוּ. בְּמֵאָה וְהוּא, אוֹמֵר בָּרְכוּ. בְּאַלֶּף, אוֹמֵר נִבְרָךְ לֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאַלֶּף וְהוּא, אוֹמֵר בָּרְכוּ. בְּרְבּוּא, אוֹמֵר, נִבְרָךְ לֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַקְּרוֹבִים עַל הַמְּזוֹן שְׁאֵכְלָנוּ. בְּרְבּוּא וְהוּא, אוֹמֵר בָּרְכוּ. כְּעֶנְיֵן שֶׁהוּא מְבָרֵךְ, כִּךְ עוֹנִין אֶחָד, בְּרוּךְ ה' ...

How do they invite [one another to recite the Birkat Hamazon]? If there are three, he [the one saying Birkat Hamazon] says, "Let us bless [Him of whose food we have eaten]." If there are three and him he says, "Bless [Him of whose food we have eaten]" If there are ten, he says, "Let us bless our G-d [of whose food we have eaten]." If there are ten and he says, "Bless." It is the same whether there are ten or ten myriads (ten ten thousands). If there are ...

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

- 14 ברכת משה לפני פטירתו: "והוא בא מרכבות קודש". המאמר כולו מסביר מדוע התורה מתוארת כמי שבאה מ"מרכבות"

דברים ל"ג:2 Deuteronomy 33:2

וַיֹּאמֶר ה' מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהָר פָּאֵרָן וְאֶתָּה מִרְבֶּבֶת קָדֵשׁ מִיַּמֵּינוּ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 2

- 15 בד"ה באתי לגני

הקטע מבחין בין "עלמא דאתכסיא", עולם מחשבותיו של ה' שאינו ניכר בהנהגת העולמות, לבין המדות שלו, שמנהיגות אותם. הדבר מקביל

לנקודה כאן: עצם השכל נותר נסתר, ורק חלק קטן ממנו נעשה למדות

הערת קה"ת

לקמן שה"ש לב, א.

16

ובפסוק את קרבני לחמי

המאמר על "את קרבני לחמי" מסביר כיצד הקרבן נקלט בנבראים העליונים, כשם שהלחם נעשה לבשרו ולדמו של האדם. אדמו"ר חזקן מפנה לשם לדימוי הגידים המחברים עצם ובשר, הממחיש את הקשר הדק בין שכל לרגש.

הערת קה"ת

לעיל פי פנחס עז, ד.

17

שם אל שהעווא נהירו דחכמתא

קטע זוהר נוסף שהערת קה"ת מביאה לעניין השם אל כנהירו דחכמתא

ספר זוהר, צו י"ז:קכ"ג-י"ט:קל"ד Zohar, Tzav 17:123-19:134

18

שם אל שהעווא נהירו דחכמתא

קטע זוהר נוסף שהערת מביאה לאותו רעיון

ספר זוהר, אחרי מות כ"ד:קנ"ג-24:153-26:164 Zohar, Achrei Mot 24:153-26:164
כ"ו:קס"ד

19

שם א-ל שהוא נהירו דחכמתא

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

זח"א (צד, א). ובח"ג (ל, ב. לא, א. סה, א). [כ].

20

שו"ה קנה — יש

ההערה מפנה לערך "יש" במילון זה, לעניין החשבון שבו שתי המילים "קנה" שוות ל"יש" (310)

הערת קה"ת

עי במא"א אות י' מערכת יש סל"ה. [כ].

21

קנה חכמה קנה בינה

"קנה חכמה, קנה בינה": שתי המילים "קנה" מסתכמות ב"310, הגימטרייה של "יש".

משלי ד':ה' Proverbs 4:5

קְנֵה חִכְמָה קְנֵה בִּינָה אֲלִי־תִשְׁכַּח וְאֲלִי־תֵת מֵאֲמָרֶיךָ:

Get wisdom, get understanding; Forget not, neither decline from the words of my mouth;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

משלי ד, ה.

22

לפני לא נוצר אל

"לפני לא נוצר אל": אדמו"ר חזקן מפנה לביאורו במקום אחר לפסוק זה, לעניין השם אל כתולדה של מדרגה שמעליו.

ישעיהו מ"ג:10 Isaiah 43:10

אַתֶּם עֲדֵי נְאֻמִּי וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לְמַעַן תִּדְעוּ וְתֵאֱמָרוּ לִי וְתִבְיֵנוּ כִּי־אֲנִי הוּא לִפְנֵי לֹא־נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה:

Ye are My witnesses, saith the L-RD, and My servant whom I have chosen; that ye may know and believe Me, and understand That I am He; before Me there was no G-d formed, neither shall any be after Me.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23

קומתו של אדה"ר הי מאה אמה

התלמוד מתאר את קומתו המקורית של אדם הראשון כעצומה; הערת קה"ת מונה זאת בין המקורות למסורת על גובהו של אדם.

חגיגה י"ב Chagigah 12a

סנהדרין ק' א: ט"ז Sanhedrin 100a

מיתבי: "ואולף אַתְּכֶם קוממיות" – רבי מאיר אומר: מאתים אמה, כשתי קומות של אדם הראשון. רבי יהודה אומר: מאה אמה, כנגד היכל וכתליו, שנאמר: "אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כנזירות מחטבות תבנית היכל וגו'".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

בראשית רבה י"ב: ו' Bereshit Rabbah 12:6

... כי עפר אתה. קומתו מנין? שנאמר: ויתחבא האדם ואשתו. אמר רבי אבהו: באותו השעה גזעה קומתו של אדם הראשון ונעשית של מאה אמה. פרי האילן ופרי הארץ מנין? שנאמר: ארורה האדמה בעבורך. מאורות? רבי שמעון ב"ר יהודה איש כפר עכו אמר משם ר"מ: אע"פ שנתקללו המאורות מערב שבת, לא לקו עד מוצאי שבת. אתאי כרבנן, ולא אתאי כרבי יוסי. דאמר רבי יוסי: אדם הראשון לא לן כבודו עמו. מאי טעמיה? (תהלים ט: אדם ביקר בל ילין וגו'. ורבנן אמרי: במוצאי שבת ניטל זיוו ממנו וטרדו מגן עדן, הדא הוא ...

The outgrowths [toledot] – Rabbi Shmuel bar Nahman said: All toledot that are stated in the Torah are written defectively 388 may be written in full form, with two vavs, but usually it is written missing one or both of the vavs, except for two: "These are the offspring [toledot] of Peretz..." (Ruth 4:18), and this one. Why are those [others] defective? of Adam" (Genesis 5:1), where toledot is missing one vav. Rabbi Yudan said in the name of Rabbi Avin: They are corresponding to the six things that were taken ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

הערת קה"ת

ראה חגיגה יב, א. סנהדרין ק, א. ב"ר יב, ו. וש"נ. ספרא בחקותי (כז, יג) סופ"א). סי יז קוממיות ר"א מאה אמה כאדה"ר. ועי' ב"ב (עז, א). [כ].

24

קומתו של אדה"ר הי מאה אמה

אותו מאמר על קומה עתידית של מאה אמה, כקומתו של אדם הראשון, מובא בהערת קה"ת.

בבא בתרא ע"ה א: י"ב-ג' Bava Batra 75a

מיתבי: "ואולף אַתְּכֶם קוממיות" – רבי מאיר אומר: מאתים אמה, כשתי קומות של אדם הראשון. רבי יהודה אומר: מאה אמה, כנגד היכל וכתליו – שנאמר: "אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם, בנותינו כנזירות מחטבות תבנית היכל!" כי קאמר רבי יוחנן – לכווי דבי זיקא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

25

חסד א-ל

"חסד א-ל כל היום": השם א-ל נקשר לחסד, הראשונה שבמדות הרגשיות.

תהילים נ"ב: ג' Psalms 52:3

מִהֲתַהֲלֵל בְּרָעָה הַגְּבוּר חֶסֶד אֶל כָּל־הַיּוֹם:

Why boastest thou thyself of evil, O mighty man? The mercy of G-d endureth continually.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים נב, ג.

3 פסקה

26

נרנח"י

המדרש מונה חמישה שמות לנפש: נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה.

זוה"א פא, 81a Zohar I

בראשית רבה י"ד: ט"ז Bereshit Rabbah 14:9

חמשה שמות נקראו לה: נפש, רוח, נשמה, יחידה, חיה. נפש, זה הדם, שנאמר (דברים יב): כי הדם הוא הנפש. רוח, שהיא עולה ויורדת, שנאמר (קהלת ג): מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה. נשמה, זו האופיה, דברייא אמרין האופייתא טבא. חיה, שכל האברים מתים והיא חיה בנוף. יחידה, שכל האברים משנים שנים והיא יחידה בנוף, הדא הוא דכתיב (איוב לד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף. רבי יהושע בר נחמיה ורבנן. רבי יהושע בר נחמיה אמר: אם ישים אלקים לבו על האדם הזה, רוחו כבר היה בידו, ...

It [man's soul] is called by five names: nefesh (Genesis 2:7), ruah (Ezekiel 37:14), neshama (Genesis 2:7), yehida (Psalms 22:21), haya (Psalms 143:3). Nefesh – this refers to blood, as it is stated: "For blood is the soul [nefesh]" (Deuteronomy 12:23). Ruah – because it ascends and descends, as it is stated: "Who knows the spirit of the sons of man? Does it ascend upward?" (Ecclesiastes 3:21). also means wind, which ascends and descends. Neshama – this refers to man's intellect, as people say: Intellect is good. Haya – because ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

דברים רבה ב' ל"ז Devarim Rabbah 2:37

הערת קה"ת

זו"א פא, א. רו, א. ב"ר יד, ט. דב"ר ב, לז.

27

בד"ה מה טובו אוהליך

הקטע מבחין בין המצוות, "איברי המלך" החיצוניים, לבין התורה, חכמתו ו"איברו הפנימי", שדרכו נמשכת עצמות אור אין סוף, שלמעלה אף מסובב וממלא. הוא מבאר כיצד המדרגות העליונות מגיעות אל הנמוכות שלב אחר שלב.

הערת קה"ת

לעיל פ' בלק עד, ב.

28

שתוק כך עלה במחשבה

כאשר הראו למשה את מותו האכזרי של רבי עקיבא והוא שאל מדוע, השיב ה': "שתוק, כך עלה במחשבה" – רצון שלמעלה מן הטעם.

מנחות כ"ט ב: ה' Menachot 29b

חזר ובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני אמר לפניו רבונו של עולם הראיתני תורתו הראני שכרו אמר לו חזור [לאחורך] חזר לאחוריו ראה ששוקלין בשרו במקולין אמר לפניו רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

הערת קה"ת

מנחות כט, ב.

פסקה 4

29 ואהיה אצלו אמון

החכמה, התורה, אומרת: "ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום" — התורה כתענוג חי קודם לבריאה.

משלי ח': Proverbs 8:30

וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיֶה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם מִשְׁחֶקֶת לִפְנֵי כָכָל־עַתָּה:

Then I was by Him, as a nursling; And I was daily all delight, Playing always before Him,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

30 ונוצר חסד לאלפים

אחת מ"ג מדות הרחמים, "נוצר חסד לאלפים"; אדמו"ר הזקן דורש "נוצר" כרצון ואת "אלפים" כמדרגה.

שמות ל"ד: Exodus 34:7

נִצֵּר חֶסֶד לְאֲלָפִים נִשָּׂא עֵזוֹ וּפָשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְיָה לֹא יִנָּקֶה פֶּקֶד עֵזוֹ אֲבֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בָּנֵי בָנִים עַל־שִׁלְשִׁים וְעַל־רַבָּעִים:

keeping mercy unto the thousandth generation, forgiving iniquity and transgression and sin; and that will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children, and upon the children's children, unto the third and unto the fourth generation.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות לד, ז.

31 נוצר אותיות רצון

ההערה מפנה לדיון מוקדם יותר בפרשת מטות על משחק המילים שלפיו "נוצר" מורכב מאותיות "רצון"; את העמוד המצוין בהערה לא ניתן היה להתאים למקור בספריא.

הערת קה"ת

ע"ל מטות (כג, א). ושי"ג.

32 אאלפך חכמה

"ואאלפך חכמה": הפועל מן השורש אל"ף קושר בין "אלפים" לבין לימוד חכמה.

איוב ל"ג: Job 33:33

אִם־אֵין אַתָּה שֹׁמֵעִלִי הִרְשָׁה וְאֶאֱלָפְךָ חֻכְמָה:

If not, hearken thou unto me; Hold thy peace, and I will teach thee wisdom.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 התורה קדמה אלפים שנה לעולם

המדרש אומר שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה.

מדרש תהילים צ"ד: Midrash Tehillim 90:4

דבר אחר אמר רבי יהודה ברי סימון בשם ריש לקיש למה נקרא שמו איש האלקים מה האיש אם מבקש להפך נדרי אשתו מפר ואם מבקש מקיים שנאמר (במדבר ל יד) אישה יפירונו וגו'. כך כביכול משה אומר להקב"ה (שם י לה-לו) קומה ה'. שובה ה':

OYW (Public Domain)

בראשית רבה ח': Bereshit Rabbah 8:2

... היום של ששי שואל של חמישי וכו', עד לראשון למי היו שואלין?

לא לתורה, שקדמה לברייתו של עולם?! דאמר רבי שמעון בן לקיש:

שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הדא הוא דכתיב (משלי ח): ואהיה אצלו אמון וגו'. ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים, דכתיב: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול. הוי, הזאת ידעת מני עד וגו'. התורה יודעת מה קודם לברייתו של עולם, אבל אתה אין לך עסק לדרוש, אלא (איוב כ): מני שים אדם עלי ארץ. רי אלעזרבשם בן סירא אמר: בגדול ממך אל ...

Rav Hama bar Hanina began: "Have you known this from [oldest times?]" (Job 20:4). Rav Hama bar Hanina said: This is analogous to a city that received its supplies by donkey drivers. They would ask one another: 'What is the price of grain in the province today?' The Friday ones would inquire of the Thursday ones; the Thursday ones of the Wednesday ones; the Wednesday ones of the Tuesday ones; the Tuesday ones of the Monday ones; the Monday ones of the Sunday ones. The Sunday one, whom would he ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

זוה"ב מט, Zohar II, 49a

הערת קה"ת

ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. ושי"ג. זו"ב מט, א.

34 התורה קדמה אלפים שנה לעולם

מקור נוסף לכך שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה, המובא בהערת קה"ת

מדרש תנחומא, וישב ד': Midrash Tanchuma, Vayeshev 4:2

... אף כה, אמר אדם לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, על שלל בראת עולמך קדם שני אלפים שנה, היתה תורה אצלך אמון, שכה כתיב: ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום (משלי ח, ל), שני אלפים שנה, וכתיב בה, זאת התורה אדם כי ימות באהל (במדבר יט, יד). אלוילי שהתקנת מות לבריות, היות כותב בה כה. אלא באת לתלות בי את העלילה. הוי, נוצר עלילה על בני אדם.

Adam was created on the sixth day, and He informed him in a roundabout way that He had brought death into the world, as it is said: For in the day that thou eatest thereof, thou shalt surely die (Gen. 2:12). To what may this be compared? It may be compared to a man who wished to divorce his wife. Before he enters his home, he writes out the divorce document and then enters the house with the divorce document in his hand. He then seeks a circuitous way to ...

Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain) • Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY)

35 בד"ה מראיהם ומעשיהם

אדמו"ר הזקן עצמו מפנה לשם להרחבה על משמעות "לאלפים": ההערה מזהה את המאמר כמאמר שבתורה אור לפרשת יתרו.

הערת קה"ת

תו"א פי יתרו.

פסקה 5

36 ומוטב דלדייני

לאחר שעוכר (אלישע בן אבויה) נפטר, נאמר עליו "מוטב דלדייניה וליתי לעלמא דאתי": כדאי שיעבור דין כדי לזכות לעולם הבא, שהתענוג שבו רב

כל כך.

חגיגה ט"ו ב:ג' Chagigah 15b:3

כי נח נפשיה דאחר, אָמרי: לא מידן לדיינינה, ולא לעלמא דאָתי ליתי. לא מידן לדיינינה — משום דַּעַסַּק באוֹרְיִיתָא, ולא לעלמא דאָתי ליתי — משום דַּחֲטָא. אָמר רבי מאיר: מוטב דַּלִּידִינִיָּה וְלִיתִי לעלמא דאָתי. מתי אָמות, ואַעֲלֶה עֶשֶׂן מִקְבְּרוֹ. כי נח נפשיה דרבי מאיר סליק קוּטְרָא מִקְבְּרִיה דאָחר.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

חגיגה טו, ב.

37

ועתיק יומין יתיב

דניאל רואה את "עתיק יומין" יושב על כסאו; בקבלה עתיק יומין הוא המדרגה הפנימית ביותר שבכתר, מקור התענוג.

דניאל ז:ט"ז Daniel 7:9

חַזָּה הָיִית עַד דִּי כְרִסְוֹן רָמִיו וְעֵתִיק יוֹמִין יִתֵּב לְבוּשָׁה כְּתֻלְגַּת חֹר וְשַׁעַר רֵאשָׁה כְּעֵמֶר נִקָּא כְּרִסְיָה שְׂבִכִין דִּי־נֹר גְּלִגְלוּהִי נֹר דְּלִק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דניאל ז, ט.

38

אלף אלפים ישמשוני

"אלף אלפים ישמשוניה ורבו רבוון קדמוהי יקומו": גם הארה בלבד מאורו של עתיק מגיעה למדרגת הרבבות.

דניאל ז:י"ד Daniel 7:10

נְהַר דִּי־נֹר נִגַּד וְנִפְקַ מִן־קְדְמוּהִי אֶלְף אֶלְפִין יִשְׁמְשֻׁנָּה וְרִבּוֹ רִבְבִין קְדְמוּהִי יְקוּמוּן דִּינָא יִתֵּב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דניאל ז, י.

39

וכמ"ש באד"ר

האידרא רבא מתארת עולמות רבים ועצומים בתוך הגלגלתא של אריך אנפין.

זח"ג קכח, בZohar III, 128b

הערת קה"ת

זח"ג קכח, ב.

40

הללוהו כרוב גודלו

"הללוהו כרוב גודלו": לשון "רוב" קשורה לרבבה ומבטאת את מידת המדרגה העליונה.

תהילים קי"ב:2 Psalms 150:2

הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלּוֹ:

Praise Him for His mighty acts; Praise Him according to His abundant greatness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קנ, ב.

41

שרי . שרה לכל העולם

הגמרא אומרת ששרי הייתה שרה לעמה ואילו שרה נעשתה שרה לכל העולם; אדמו"ר הזקן מפרש זאת כהתפשטות מלכות

ברכות י"ג א:ז'-ח"א Berakhot 13a:7-8

בַּתְּחִלָּה נַעֲשִׂית שְׂרִי לְאוֹמְתָהּ, וְלְכִסּוּף נַעֲשִׂית שְׂרָה לְכָל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ. תְּנִי בַר קַפָּרָא: כָּל הַקּוֹרֵא לְאַבְרָהָם "אַבְרָם" — עוֹבֵר בְּעֵשֶׂה. שְׁנֵאמַר: "וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עוֹבֵר בְּלֹאוֹ, שְׁנֵאמַר: "וְלֹא יִקְרָא עוֹד [אֶת] שְׁמֶךָ אַבְרָם".

At first she was made princess of her own people, but subsequently princess of all the universe Bar Kappara taught : Whoever calls Abraham " Abram " transgresses a command ; as it is said, "Thy name shall be Abraham" (Gen. xvii. 5). R. Eliezer says: He transgresses a prohibition ; as it is said, "Thy name shall no more be called Abram" (ibid.).

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

בראשית רבה מ"ז:א' Bereshit Rabbah 47:1

... ויקרא משה להושע בן נון יהושע. אמר רבי מנא: לשעבר, היתה שרי לעצמה, עכשיו, תהא היא שרה לכל באי העולם:

"G-d said to Abraham: Sarai your wife, you shall not call her name Sarai, as Sarah is her name" (Genesis 17:15). "G-d said to Abraham: Sarai your wife..." - it is written: "A woman of valor is her husband's crown" (Proverbs 12:4). Rabbi Aḥa said: Her [Sarah's] husband was crowned with her, but she was not crowned with her husband. The Rabbis say: She was her husband's superior. Everywhere the man gives the orders; here, however, "Everything that Sarah says to you, heed her voice" (Genesis 21:12). Rabbi Yehoshua ben ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

הערת קה"ת

ברכות יג, א. רש"י ד"ה שרי. וראה תוספתא ברכות פ"א. ב"ר פמ"ז, א.

42

מלכותך מלכות כל עולמים

"מלכותך מלכות כל עולמים": מלכות היא מקור החיות של כל העולמות

תהילים קמ"ה:13 Psalms 145:13

מִלְכוּתְךָ מְלָכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִשְׁשִׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 | הזוהר בפרשת בלק מתאר את מלכות ממעטת את עצמה ונעשית יו"ד, ולאחר מכן נבנית שוב להי

ספר הזוהר, בלק וי:ק"ג-קכ"ב Zohar, Balak 6:113-122

פסקה 7

44 מרכבות קדש

"בא מרכבות קודש": אדמו"ר הוקן מבאר כעת את העניין כשורש התורה שלמעלה מבחינת ה"מאה"

דברים ל"ב:2 Deuteronomy 33:2

וַיֹּאמֶר ה' מִסִּינִי בָּא וְנֹרָח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהָר פָּאֶרָן וְאֶתָּה מִרְכַּבֶּת קֹדֶשׁ מִיְמִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

45 ראה ריח בני כריח שדה

יצחק מברך את יעקב: "ראה ריח בני כריח שדה": אלו מילות הפתיחה של מאמר שאדמו"ר הוקן מפנה אליו

בראשית כ"ז:27 Genesis 27:27

וַיֵּגֶשׁ וַיִּשְׁקְלֵהוּ וַיִּרְחַ אֶת־רִיחַ בְּגָדָיו וַיִּכְרְבֵהוּ וַיֹּאמֶר רִיחַ בְּנִי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְהוּ ה'

And he came near, and kissed him. And he smelled the smell of his raiment, and blessed him, and said: See, the smell of my son Is as the smell of a field which the L-RD hath blessed.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

46 האזינו השמים

"האזינו השמים": פתיחת שירת משה וכותרת מאמר שאדמו"ר הוקן מפנה אליו

דברים ל"ב:א Deuteronomy 32:1

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי:

Give ear, ye heavens, and I will speak; And let the earth hear the words of my mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

47 תול כטל כו וכרביבים עלי עשב

"יערוף כמטר לקחי... וכרביבים עלי עשב": התורה כגשם, כאשר "רביבים" נקשר ל"מרכבות"

דברים ל"ב:2 Deuteronomy 32:2

יַעְרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תוֹל כְּטָל אֶמְרָתִי כְּשִׁעְרוֹם עַל־יְדֵשָׁא וְכִרְבִּיבִים עַל־יְעֵשֶׂב:

My doctrine shall drop as the rain, My speech shall distil as the dew; As the small rain upon the tender grass, And as the showers upon the herb.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48 ואתה מחיה את כולם

"ואתה מחיה את כולם": חיות העולמות, המזוהה כאן עם "חיי שרה"

נחמיה ט:6 Nehemiah 9:6

אַתָּה־הוּא ה' לְבַדְּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צָבָאם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאֶתָּה מְחִיָּה אֶת־כָּל־וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִיִּים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 מה רב טובך אשר צפנת

"מה רב טובך אשר צפנת": "רב" נקשר ל"מרכבה"

תהילים ל"א:20 Psalms 31:20

מַה רַב־טוֹבְךָ אֲשֶׁר־צָפַנְתָּ לִירְאֶיךָ פַּעֲלֹת לַחַסִּים כִּי נִגַּד בְּנֵי אָדָם:

Oh how abundant is Thy goodness, which Thou hast laid up for them that fear Thee; Which Thou hast wrought for them that take their refuge in Thee, in the sight of the sons of men!

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

50 רב פעלים

בניהו נקרא "רב פעלים"; אדמו"ר הוקן מפרש כאן את "רב" באותו מובן

שמואל ב כ"ג:20 II Samuel 23:20

וּבְנֵיהוּ בְנֵי־הַיֹּדֶעַ בְּיָד־אִישׁ [חֵיל] (חֵי) רַב־פְּעָלִים מְקַבְּצָאֵל הוּא הָכָה אֶת שָׁנִי אֶרְאֵל מוֹאָב וְהוּא יָרַד וְהָכָה אֶת־[הָאֲרִי] (הָאֲרִי) בְּתוֹךְ הַבָּאֵר בְּיוֹם הַשֶּׁלֶג:

And Benaiah the son of Jehoiada, the son of a valiant man of Kabzeel, who had done mighty deeds, he smote the two altar-hearths of Moab; he went down also and slew a lion in the midst of a pit in time of snow;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

51 זכר רב טובך יביעו

"זכר רב טובך יביעו": במקום אחר מוסבר הפסוק על יסוד דא"א

תהילים קמ"ה:7 Psalms 145:7

זָכַר רַב־טוֹבְךָ יִבְיְעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ:

They shall utter the fame of Thy great goodness, And shall sing of Thy righteousness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

52 והיו ימיו מאה ועשרים שנה

"והיו ימיו מאה ועשרים שנה": לאחר הדורות הראשונים הוגבלה תוחלת החיים למדרגת ה"מאה"

בראשית ג:6 Genesis 6:3

וַיֹּאמֶר ה' לֹא־יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשָׁגֵם הוּא בָּשָׂר וְהָיוּ יָמֵיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה:

And the L-RD said: 'My spirit shall not abide in man for ever, for that he also is flesh; therefore shall his days be a hundred and twenty years.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

53 ויהיו חיי שרה מאה שנה

מאה שנות חייה של שרה — מדרגת ה"מאה" המקיימת את העולמות

בראשית כ"ג:1 Genesis 23:1

וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:

And the life of Sarah was a hundred and seven and twenty years; these were the years of the life of Sarah.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

54 ורב שלום בניך

"ורב שלום בניך": שלום "ברייבוי", שמקורו מבחינת הרכבות

ישעיהו נ"ד:13 Isaiah 54:13

וְכָל־בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ:

And all thy children shall be taught of the L-RD; and great shall be the peace of thy children.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 מלכותך מלי כל עולמים

"מלכותך מלכות כל עולמים": מלכות כחיות העולמות

תהילים קמ"ה:13 Psalms 145:13

מְלִכּוּתְךָ מְלִכּוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ כָּל־דּוֹר וָדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קמה, יג.

56 קטע זוהר המובא כמקור לאריכות הימים של הדורות הראשונים

ספר זוהר, בראשית מ"ח:תע"ד-49:479 Zohar, Bereshit 48:470-49:479

מ"ט:תע"ט

פסקה 8

57 ישקני מנשיקות פיהו

"ישקני מנשיקות פיהו": מתפרש ככמיהה לגילוי פנימיות התורה

שיר השירים א'ב:2 Song of Songs 1:2

יִשְׁקֵנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דְּדִיךְ מִיַּיִן:

Let him kiss me with the kisses of his mouth— For thy love is better than wine.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

58 התדבקות רוחא ברוחא

קטע בווהר על הנשיקה כ"התדבקות רוחא ברוחא", המצוטט בהערת קה"ת

ספר זוהר, בראשית י"ג:קנ"ג-14:164 Zohar, Bereshit 13:153-14:164

י"ד:קס"ד

59 תורה צוה

"תורה צוה לנו משה": הפסוק שעליו מבאר אדמו"ר הזקן את העניין באריכות במאמר הבא

דברים ל"ג:4 Deuteronomy 33:4

תוֹרָה צִוְּהָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב:

Moses commanded us a law, An inheritance of the congregation of Jacob.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

60 זורח משעיר למו

"זורח משעיר למו": "שעיר" נדרש כ"שערות", המשכה חיצונית של החכמה

דברים ל"ג:2 Deuteronomy 33:2

וַיֹּאמֶר ה' מִסִּינִי בָא וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ הוֹפִיעַ מִהָר פָּאָרָן וְאַתָּה מִרְכַּבֶּת קָדֵשׁ מִיַּמִּינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

61 ואתה מחי את כולם

"ואתה מחי את כולם": הברכה כהמשכת חיות לעולמות

נחמיה ט':6 Nehemiah 9:6

אַתָּה־הוּא ה' לְבָדָךְ אַתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צָבָאם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת־כָּלֶם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִיִּים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshippeth Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

נחמ"ט, ו.

62 אנת הוא חד ולא בחושבן

בתפילת הפתיחה של אליהו, "פתח אליהו": "אנת הוא חד ולא בחושבן" — אחדות ה' שלמעלה מכל מניין

תקוני זוהר י"ז א:ט"י-11a:9 Tikkunei Zohar 17a:9-11a:9

פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבן. אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא כך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסייא) מבני נשא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

63 ונגלה כבוד ה'

"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו": הגילוי העתידי, בחינת היחוד

ישעיהו מ"ה:5 Isaiah 40:5

וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר:

And the glory of the L-RD shall be revealed, and all flesh shall see it together; for the mouth of the L-RD hath spoken it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

64 עין בעין יראו

"עין בעין יראו בשוב ה' ציון": המראה הגלוי של העתיד לבוא

ישעיהו נ"ב:ח Isaiah 52:8

קוֹל צִפְיָה נִשְׁאָו קוֹל יַחְדָּו יִרְנְנוּ כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן:

Hark, thy watchmen! they lift up the voice, Together do they sing; For they shall see, eye to eye, The L-RD returning to

Zion.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

65 ובר"מ פ' משפטים (דק"ו סע"א)

רעיא מהימנא על משפטים, שהובא בידי אדמו"ר הזקן למדרגות הברכה, הקדושה והיחוד.

ספר הזהר, משפטים י"א:ת"ד-11:414-12:424
י"ב:תכ"ד

66 ובפ' פקודי (דרס"ב א')

הזהר על פקודי, שאדמו"ר הזקן מצטט באותו עניין.

ספר הזהר, פקודי נ"ב:תתכ"ט-52:829-53:838
נ"ג:תתל"ח

67 הגמרא דורשת "ואתא מרכבות קודש": "אות הוא ברכבה שלו"

חגיגה ט"ז א:א'16a:1 Chagigah

מאי דרש? אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: "ואתא מרכבות קדש" — אות הוא ברכבה שלו.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

68 קדושים תהיו

"קדושים תהיו כי קדוש אני": המדרש מפרש "קדושתו למעלה מקדושתכם".

ויקרא י"ט:ב'2:19 Leviticus

דבר אל-כל-עדת בני-ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם:

Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them: Ye shall be holy; for I the L-RD your G-d am holy.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

69 ברכו ה' מלאכיו

"ברכו ה' מלאכיו": הפסוק שהזהר דורש בעניין המלאכים והברכה.

תהילים ק"ג:כ'20:103 Psalms

ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו:

Bless the L-RD, ye angels of His, Ye mighty in strength, that fulfil His word, Harkening unto the voice of His word.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9 פסקה

70 מרכבות קדש

הפסוק שבמאמר נקרא כעת בשני אופנים: "מרכבות קודש", ובעקבות הגמרא — "אות הוא ברכבה שלו".

דברים ל"ג:ב'2:33 Deuteronomy

ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרכבת קדש מימינו אש דת למו:

And he said: The L-RD came from Sinai, And rose from Seir unto them; He shined forth from mount Paran, And He came from the myriads holy, At His right hand was a fiery law unto them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

71

קדושים תהיו

"קדושים תהיו": הקדושה שהאדם ממשיך באמצעות התורה.

ויקרא י"ט:ב'2:19 Leviticus

דבר אל-כל-עדת בני-ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם:

Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them: Ye shall be holy; for I the L-RD your G-d am holy.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

72 אתה הוא חד ולא בחושבן

"אתה הוא חד ולא בחושבן", מפתח אליהו: המדרגה שלמעלה אפילו מרכבות קודש.

תקוני הזהר י"ז א:ט"ז-11a:9-11 Tikkunei Zohar

פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבון. אתה הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא כך כלל. אתה הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירין. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיתא (נ"א אתכסיא) מבני נשא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

73 ולתבונתו אין מספר

"ולתבונתו אין מספר": ה' הוא מחוץ לגדר המספר.

תהילים קמ"ז:ה'5:147 Psalms

גדול אדונינו ורבה כח לתבונתו אין מספר:

Great is our L-rd, and mighty in power; His understanding is infinite.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

74 ועתיק יומין יתיב

עתיק יומין יושב על כיסאו.

דניאל ז':ט"ז9:7 Daniel

תזוה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב לבושה כתלג חור ושער ראשה כעמר נקא כרסיה שבבין דינור גלגלזיה נור דלק:

I beheld Till thrones were placed, And one that was ancient of days did sit: His raiment was as white snow, And the hair of his head like pure wool; His throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

75 אלף אלפי ישמשוניה ורבו רבון קדמוהי יקומו

אלפי האלפים והרכבות שלפניו שווים כולם לפני האחד שלמעלה ממספר.

דניאל ז':י"10:7 Daniel

נהר דינור נגד ונפק מן-קדמוהי אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבון קדמוהי יקומו דינא יתב וספרין פתיחו:

A fiery stream issued And came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, And ten thousand times ten thousand stood before him; The judgment was set, And the books were opened.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

76

בזח"ב שמות ג' א'

הזוהר על שמות, שהובא בעניין "ואתה מרכבות"

ספר הזוהר, שמות ג':י"ד-ה':כ"ד Zohar, Shemot 3:14-5:24

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

על המהדורה

Hebrew text of Torah Ohr and Likkutei Torah and their marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes): © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

likuteitorah.com. תורגם מהמהדורה האנגלית של CC BY-NC 4.0: ביאורים והערות המקורות. תרגום: CC BY 4.0.

דרך Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); OYW (Public Domain); Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain); Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC).

כשלשון המאמר לצדו, (openai/gpt-6-luna-pro:batch), בעזרת בינה מלאכותית likuteitorah.com התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

· Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725) הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי. likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

© likuteitorah.com. או לספריית ליובאוויטש Sefaria מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-

likuteitorah.com/he/likutei-torah/vezos-haberachah/1/ מתוך

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק